

راهنمای تشخیص و درمان بیماران با

سندرم تخمدان پلی کیستیک

Guideline for the Assessment and Management of Polycystic Ovary Syndrome

گردآوری: دکتر مهری مشایخی

زیر نظر: دکتر اشرف آل یاسین

مؤلفان (بر اساس حروف الفبا)

دکتر اشرف آل یاسین (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران)

دکتر علی اف طونیان (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی یزد)

دکتر اطمه صفهانی (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران)

دکتر مهری اشرف (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران و

مدیر گروه نابروری پرستگاه ویان)

دکتر محمد ابراهیم ساززاد (سوهت علم دانشگاه علوم پزشکی شیراز)

دکتر ریحانه پیرجانی (عضو هیئت علم دانشگاه علوم پزشکی تهران)

دکتر صدیقه حسینی (عضو هیئت علم دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی)

دکتر بتول رشیدی (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران)

دکتر صاغر صالح پور (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی)

دکتر مریم عزیزی (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان)

دکتر لیا فرزندی (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تبریز)

دکتر اشرف معینی (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران)

دکتر طاهره معدنی (عضو هیئت علمی پژوهشگاه رویان)

دکتر مهری مشایخی (عضو هیئت علمی پژوهشگاه رویان)

دکتر آیدا نجفیان (عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران)

پژوهشگاه رویان

پژوهشگاه رویان، پژوهشکده‌ی علوم تولیدمثل جهاد دانشگاهی،

مرکز تحقیقات پزشکی تولیدمثل، گروه اندوکرینولوژی و ناباروری زنان، تهران، ایران

عنوان و نام پدیدآور : راهنمای تشخیص و درمان بیماران با سندرم تخمدان پلی کیستیک = Guideline for the assessment and management of polycystic ovary syndrome / گردآوری مهری مشایخی؛ زیر نظر اشرف الیاسین؛ مولفان (بر اساس حروف الفبا) اشرف الیاسین... [و دیگران].

مشخصات نشر : تهران: پژوهشگاه رویان، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری : ۶۱ ص:، جدول.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۸۶-۱۱-۴ ۲۸۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : مولفان (بر اساس حروف الفبا) اشرف الیاسین، عباس افلاطونیان، فاطمه اصفهانیان، مهناز اشرفی، محمدابراهیم پارسائزاد، ریحانه پیرجانی، صدیقه حسینی، بتول رشیدی، ساعر صالح پور،...

موضوع : سندرم چندکیستی تخمدان

موضوع : Polycystic ovary syndrome

موضوع : تخمدان‌ها -- کیست‌ها

موضوع : Ovaries -- Cysts

موضوع : تخمدان‌ها -- بیماری‌ها

موضوع : Ovaries -- Diseases

موضوع : سندرم چندکیستی تخمدان -- درمان

موضوع : Polycystic ovary syndrome -- Treatment

موضوع : الیاسین، اشرف، ۱۳۳۶ -

شناسه افزوده : مشایخی، مهری، ۱۳۴۷ - گردآورنده

شناسه افزوده : پژوهشگاه رویان

رده بندی کنگ : ۶۱۷.۹۲/س/۹۷۸ RG۲۸۰

رده بندی دیویی : ۶۱۷.۹۲/س/۹۷۸

شماره کتابشناسی ملی : ۶۴۰۵

راهنمای تشخیص و درمان بیماران با سندرم تخمدان پلی کیستیک

گردآوری	دکتر مهری مشایخی
زیر نظر	دکتر اشرف الیاسین
مولفان (بر اساس حروف الفبا)	دکتر فاطمه اصفهانیان، دکتر مهناز اشرفی، دکتر محمدابراهیم پارسائزاد، دکتر ریحانه پیرجانی، دکتر صدیقه حسینی، دکتر بتول رشیدی، دکتر ساعر صالح پور، دکتر مریم عزیزی، دکتر لعل فرزدی، دکتر اشرف معین، دکتر ساهر ولدنی، دکتر مهری مشایخی، دکتر آیدان نجفیان
ناشر	انتشارات پژوهشگاه رویان (وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)
نویت چاپ	شهر رویانی
کارشناسی امور چاپ و نشر	شهر رویانی
لیتوگرافی و چاپ	قائم چاپ جوربند
صحافی	عطف
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۴۸۶-۱۱-۴
شمارگان	۲۰۰۰ نسخه
قیمت	۲۸۰۰۰۰ ریال

مسئولیت علمی مطالب این اثر بر عهده نویسندگان است. استفاده از مطالب این اثر با کسب اجازه کتبی از ناشر و ذکر منبع، بلامانع است.

حق چاپ اثر برای ناشر محفوظ است. تمامی حقوق مادی و معنوی برای ناشر محفوظ است. این کتاب مشمول قانون حمایت از مولفان، مصنفان، مترجمان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ و قانون ترجمه و تکثیر کتب، نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۰ است. هیچ بخش یا جزئی از کتاب به هر شکل از جمله فتوکپی، تکثیر، بازنویسی، خلاصه‌برداری در هر قالب (از جمله کتاب، لوح فشرده، مجلات و...) بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود.

نشانی: تهران، ۴۵ متری رسالت، خیابان بنی هاشم، میدان بنی هاشم، خیابان بنی هاشم شمالی، خیابان حافظ شرقی، پژوهشگاه رویان، انتشارات پژوهشگاه رویان (وابسته به جهاد دانشگاهی)، صندوق پستی: ۱۶۳۳۵-۱۳۸، تلفن: ۲۶۳۱۹۲۵۶-۲۱.

Web: www.royaninstitute.org
Email: publication@royaninstitute.org

مقدمه

عدم تخمک‌گذاری، مسأله‌ای شایع همراه با تظاهرات بالینی متنوع از جمله آمنوره، قاعدگی‌های نامنظم و هیرسوتیسم است.

پیامد قابل توجه عدم تخمک‌گذاری مزمن، ناباروری، بیماری‌های قلبی-عروقی، دیابت، چاقی، فشار خون، افزایش خطر کارسینوم آندومتر و گاهی کارسینوم پستان است. پزشک در مواجهه با این اختلال می‌بایست اهمیت بالینی عدم تخمک‌گذاری را مدنظر قرار داده و تمامی بیماران مبتلا را تحت درمان طبی قرار دهد تا از بروز عوارض ناخواسته در آینده اجتناب شود.

توجه به عدم تخمک‌گذاری و تخمدان پلی‌کیستیک، یکی از اجزای اصلی مراقبت‌های بهداشتی پیشگیرانه مدرن است.

اگرچه سندرم تخمدان پلی‌کیستیک درمان‌پذیر نیست، اما عوارض آن قابل کنترل است؛ بنابراین، پزشکان می‌بایست از علائم، روش‌های تشخیصی، عوارض و درمان آن مطلع باشند تا بتوانند این بیماری را در اوایل دوره‌ی نوجوانی تشخیص داده و با اقدامات پیشگیرانه از عوارض ناخواسته‌ی آن جلوگیری کنند.

این مهم ما را بر آن داشت تا در این پیش‌رو با گذروری و ارائه‌ی الزامات بالینی در خصوص نحوه‌ی تشخیص و درمان سندرم تخمدان پلی‌کیستیک، سعی کوچک در راستای ارتقای کیفیت خدمات سلامت به زنان در سنین باروری همچنین نوجوانان برداریم. با گذر از عوارض ناخواسته‌ی این معضل که زندگی بسیاری از زنان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد، ارتقای کیفیت زندگی این افراد را فراهم کنیم.

بدون شک گام نهادن در این مسیر، موهبتی است که از جانب حضرت حق به نویسندگان این اثر تألیفی، ارزانی شده است. امید است نشر این کتاب با کاستن از آلام بیماران مبتلا به سندرم تخمدان پلی‌کیستیک، به نفع و بهر لطف بی‌کران خالق هستی.

گروه نویسندگان

فهرست

فصل اول: تعریف و تشخیص PCOS

- ۲ تعریف PCOS
- ۲ تشخیص PCOS
- ۲ تشخیص آزمایشگاهی
- ۳ معیار سونوگرافی

فصل دوم: PCOS در نوجوانان

- ۶ تشخیص سندرم تخمدان پلی کیستیک در نوجوانان
- ۶ درمان سندرم تخمدان پلی کیستیک در نوجوانان
- ۷ Follow up نوجوانان با PCOS

فصل سوم: PCOS و نازایی

- ۱۰ PCOS و نازایی
- ۱۰ Life style therapy
- ۱۰ First-line-therapy
- ۱۰ درمان با کلومیفن سیتрат
- ۱۰ مکانیسم اثر
- ۱۰ دوز دارو
- ۱۱ چه زمانی به دلیل عارضه جانبی دارو قطع می شود
- ۱۱ مقاومت به کلومیفن سیترات
- ۱۱ در موارد برخورد با مقاومت به کلومیفن چه باید کرد
- ۱۱ کلومیفن و ادجوانت ترایی
- ۱۱ تجویز کلومیفن سیترات همراه با تاموکسیفن
- ۱۳ تجویز کلومیفن سیترات همراه با متفورمین
- ۱۲ مکانیسم اثر
- ۱۲ دوز متفورمین
- ۱۳ افراد پرخطر برای استفاده از متفورمین
- ۱۲ عوارض جانبی

- ۱۲ متفورمین را در موارد زیر نباید تجویز کرد
- ۱۳ اینوفولیک
- ۱۳ تجویز کلومیفن سیتрат همراه با دگزامتازون
- ۱۳ تجویز کلومیفن سیترات همراه با OCP
- ۱۳ گنادوتروپین‌ها
- ۱۴ جراحی لاپاراسکوپی، کوتر (Drilling) تخمدان‌ها
- ۱۴ متفورمین
- ۱۴ درمان مهارکننده‌های آروماتاز
- ۱۴ دوز لتروزول
- ۱۴ عوارض لتروزول
- ۱۴ مصرف لتروزول برای چه گروه‌هایی بهتر است
- ۱۵ درمان با گنادوتروپین‌ها
- ۵۱ روش درمان
- ۱۶ عوارض مصرف
- ۱۷ توصیه به کنسل شدن سیکل
- ۱۷ **Laparoscopic ovarian surgery**
- ۱۷ مکانیسم اثر
- ۱۷ اندیکاسیون لاپاراسکوپی
- ۱۷ روش درمان
- ۱۷ اثربخشی (Efficacy)
- ۱۸ عوارض
- ۱۸ مزایا
- ۱۹ روش‌های کمک باروری (ART)
- ۱۹ اندیکاسیون IVF/ICSI در زنان PCOS
- ۱۹ Pretreatment قبل از ART
- ۲۰ انواع پروتکل ART در بیماران PCOS

۲۴ PCOS و چاقی

۲۴ چاقی

۲۴ تعریف اضافه وزن (overweigh)

۲۴ انواع چاقی

۲۴ BMI

۲۴ چاقی و PCOS

۲۵ تدابیر درمانی

۲۵ ورزش

۲۵ رژیم غذایی

۲۶ دارو

۲۶ Bariatric surgery

فصل پنجم: PCOS و هایپران드로ژنیسم

۲۸ هیپرسوتیسم

۲۸ تعریف

۲۸ شیوع

۲۸ درجه بندی هیپرسوتیسم

۲۸ درمان

۲۸ آکنه

۲۹ درمان

۲۹ آلوپشی (ریزش مو)

۲۹ درمان

۲۹ درمان هایپراندرروژنیسم

۲۹ Oral contraceptive pills

۲۹ اسپیرولاکتون

۳۰ فلوتاماید

۳۰ Finasteride

فصل ششم: PCOS و عوارض آن

۳۴ مقاومت به انسولین

۳۴ اندازه گیری مقاومت به انسولین

۳۴	درمان مقاومت به انسولین
۳۴	نقش داروهای حساس کننده به انسولین در درمان
۳۵	سندرم متابولیک
۳۵	هایپرپلازی و سرطان آندومتر
۳۶	جلوگیری و درمان هایپرپلازی آندومتر

فصل هفتم: PCO در Follow up

۳۸	بررسی دیابت در زنان PCOS
۳۸	بررسی لیپید پروفایل
۳۸	بررسی کاردیوواسکولر در زنان PCOS
۳۹	بررسی فشار خون
۳۹	Follow up آندومتر در زنان PCOS
۳۹	سونوگرافی ترنس وژینال

فصل هشتم: PCOS و حاملگی

۴۲	حاملگی در زنان PCOS
۴۳	منابع
۵۳	پیوست